

II. Hrvatski mikrokozam

U 16 vijeku Hrvati mogu malo da učestvuju u gospodarskom i kulturnom stvaranju zapada. Pritisnuti sa svih strana, hrvatski feudalci i hrvatski narod gube zajedno poziciju za pozicijom prema Talijanima, Nijemcima, Mađarima, Turcima. Hrvati u Istri su pod Venecijom i pod Austrijom, u Dalmaciji pod Venecijom, pod Austrijom i pod Turcima, u Bosni i Hercegovini i u Slavoniji pod Turcima, u Hrvatskoj pod grofovima, banovima i podbanima, generalima i kapetanima Mađarima i mađaronima, Nijemcima i Talijanima. Kao vojnici Hrvati su plaćenici Venecije, Austrije i Turske, ista lica se sad bore u kršćanskoj vojsci protiv Turaka, sad u turskoj vojsci protiv kršćana (kanonik Filipović). Uvijek razjedinjeni, uvijek pod nekim i za nekog rade, bore se, oskudijevaju i umiru. Zapletena u dinastijske sukobe u Mađarskoj, opkoljena i velikim dijelom već posjednuta od Turaka, Hrvatska u 16 vijeku još je uz to uskovitlana i građanskim ratom između Zapoljinih i Ferdinandovih pristaša, ona vodi danomice guerilski rat sa Turcima od Kiseka do Sigeta, i od Zrinja i Kostajnice do Obrova, Senja i Klisa. Ovaj ugroženi položaj čini da se traži pomoć sjevera i zapada i na preostaloj teritoriji Hrvatske učvršćuju se pozicije mađarskih, njemačkih i talijanskih feudalaca, generala i kapetana. Evo kako izgleda sumarna kronika događaja u Hrvatskoj, samo za onih 55 godina Vlačićeva života:

1520. (godina Vlačićevog rođenja) postaje sul-